

Journal of Earth Sciences

16:9 HD video med voice-over (EN) 17”

Malin Pettersson Öberg 2015

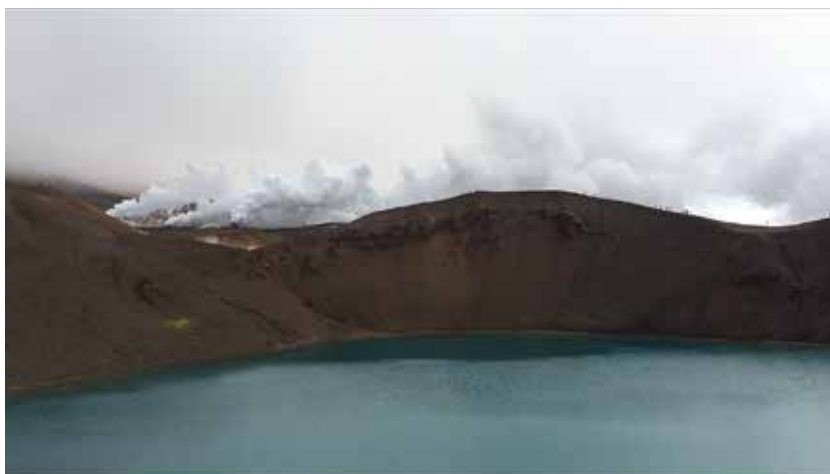

”I Malin Pettersson Öbergs film *Journal of Earth Sciences* berättas en historia som utgår från konstnärens egen resa genom Island år 2014. I form av en fragmenterad berättelse rör sig filmens narrativ genom ett mytomspunnet Island och bilderna av ursprung och natur: de teutoniska plattornas rörelser och istidens geologiska lämningar, övergår till att bli en kuliss för kultur och identitet. Som berättelse är Island en av de platser där det extrema klimatet, i form av stormar, sporadiska jordbävningar och vulkanisk aktivitet påverkar dem som bor där. Filmen tar fasta på detta och genomsyras av ett psykoanalytiskt narrativ som genom vetenskapliga associationer kretsar kring isolering, resor och upptäcktsresanden. Verket är en slags självreflektion som samtidigt iscensätter fiktion med dokumentärt material. Begäret att upptäcka något väcker frågor om vem som äger berättelsen, hur mycket översättaren lägger till eller betraktaren projicerar på den. Jag kommer att tänka på en text av Simone de Beauvoir som skriver hur hon skulle vilja vara det landskap hon betraktar: *jag skulle vilja vara denna himmel, detta lugna vatten tänkte sig inom mig, att de var mig som de uttryckte i kött och blod, och jag förblir på avstånd*, skriver hon, *men det är genom detta avstånd som himlen och vattnet finns framför mig, mitt betraktande är sönderslitande endast för att det också är en glädje. Jag kan inte göra det snötäckta fält som jag glider över till mitt. Det förblir främmande, förbjudet, men jag finner nöje i detta försök riktat mot ett omöjligt ägande och jag upplever det som en triumf, inte som ett nederlag.*”

Så skriver Jonatan Habib Engqvist om filmen *Journal of Earth Sciences* i texten *Det omöjliga ägandet*. Texten skrevs i samband med utställningen med samma titel på Slakthusateljéerna 2015, genomförd i relation till samtalet och screeningen *Översätta platser och konstruera landskap* på Iaspis, där filmen premiärvisades i Sverige. Filmen har producerats som del av ett utbyte mellan *Slakthusateljéerna* i Stockholm, *Air d'Islande* i Paris och *Skaftifell Center for Visual Art* i Seydisfjörður, Island, där filmen påbörjades i augusti 2014. Alla bilder är stillbilder ur filmen *Journal of Earth Sciences*.

Journal of Earth Sciences : <https://vimeo.com/119071309> - password *journal2015*

Journal of Earth Sciences kan beskrivas som en essäfilm där relationen mellan det yttre, fysiska landskapet och det inre, psykologiska, emotionella landskapet undersöks. Dramatisering, projicering och koppling av inre känslor och upplevelser till naturen och landskapet omkring oss är inget nytt för konstnärer och författare i de nordiska länderna. Men i arbetet med *Journal of Earth Sciences* funderade jag över hur platser, genom dess fysiska förutsättningar, formar oss. Den martinikanska filosofen och poeten Édouard Glissant beskriver, i *Relationens filosofi. Omfångets poesi* (2009), hur människor i ösamhällen formas och tänker annorlunda än människor från det (koloniserande) fastlandet. Glissant nämner hur vi alltid ”bär vår plats med oss”: hur den plats vi kommer ifrån ekar i andra platser som vi möter. Tankar kring hur vi påverkas psykologiskt av att befinna oss i naturen ligger också till grund för filmen. Positivt, genom upplevelser av befrielse, avslappning, skönhet och perspektiv på tillvaron, men kanske också negativt genom upplevelser av ensamhet, isolering och brist på samvaro med andra, brist på ”ord” och formulerande av tankar.

Under arbetet med filmen ville jag undersöka spänningen och kontrasten som uppstår mellan det precisa, kontrollerade vetenskapliga språk som används för att beskriva Islands klimat och natur i tidskrifter som *Icelandic Journal of Earth Sciences*, varifrån filmen hämtar sin titel, och de förhållandevis våldsamma och okontrollerade processer som utspelar sig i den ”verkliga” naturen - i jordens inre, liksom i människors (inre) känsloliv. Genom en väv av fragment från skilda källor; lånade bilder och texter, sekvenser filmade på Island - framförallt i det vulkaniskt aktiva Kraflaområdet, från vilket filmens bakgrunds ljud hämtats - såväl som sekvenser filmade i ateljén där böcker och vykort från Island visas framför kameran, undersöks bilden av en plats och hur den konstrueras.

Utöver landskapet kretsar *Journal of Earth Sciences* kring berättandet i sig, kring ordets makt och betydelsen av att ”formulera sig”. Temat berörs i filmens inledning där ordet *saga* förekommer - ordet betecknar något som berättats, oavsett om det berättade är verkligt och sant eller en fantasiprodukt. Berättande och gestaltning är med nödvändighet en konstruktion, fiktion eller skapande av en ny berättelse, kanske en besvärjelse för att förstå tillvaron eller göra den meningsfull. I *Journal of Earth Sciences* berörs hur vi läser av bilder, tecken, landskap, och hur vi genom berättandet försöker nå fram till andra människor. Som Esbjörn Rosenblad uttrycker det, citerat av berättarrösten i slutet av filmen: ”The art of writing – this ’peculiar ability to, by small characters, transmit ones thoughts long distances to other people and to immortalize strange events’.”

Om filmens parallella spår är skapande- och tolkningsprocessen blir återgivandet av Marguerite Duras tankar om skrivandet såväl som om alkoholens effekter (*Vardagens ting*, 1989) en begriplig passage. Liksom partiet om den isländska konstnären Birgir Andrússon i vars f.d. bostad jag tillbringade en stor del av min vistelse på Island. Andrússons praktik berörde, i likhet med min egen, frågor om identitet, perception och tolkning, om hur vi läser det vi har omkring oss; språk, tecken, bilder, arkitektur, landskap. Men också om blindhet och oförmåga att se och tolka, om olika former av kollaps och förlust.

För mig blir en filmisk och konstnärlig gestaltungsprocess meningsfull när den tillåts beröra och behandla flera parallella, bitvis motsägelsefulla, teman. Grundläggande mänskliga frågeställningar om vilka vi är; hur vi formas och tilldelas roller och platser i relation till vår omgivning och historia, men också en utforskning av gestaltungsens möjligheter. Hur kan vi genom montage - genom sammansättning av stillbilder, rörlig bild, text och ljud - berätta om dessa teman och frågor på ett nytt sätt? Hur kan vi lokalisera och skildra specificiteterna i vår egen tid, och hur det är möjligt att gestaltungsmissigt närma sig en komplexitet, osäkerhet och tvetydighet?

Precis som i Simone de Beauvoirs idé om det omöjliga ägandet, refererat av Jonatan Habib Engqvist i hans text, eller i Édouard Glissant idé om rätten att förbli "opak" och obegriplig gentemot sin omgivning, så är kanske inte ägande, kunskap och förståelse en förutsättning för att närma sig en plats och göra den till sin. Tvärtom kanske det är just i insikten om vår begränsning att förstå och äga, som den verkliga frigörelsen och tillfredsställelsen finns. Det här är några av tankegångarna som legat till grund för arbetet med filmen *Journal of Earth Sciences*.